

การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว^๑
และการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา



นางสาวอัชณีภรณ์ นิลอรุณ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาในสาขาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาในเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาการประชารัฐพัฒนาการ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-915-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๙ ม.ค. 2546

I1918A69A

MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION
AND FAMILY DECISION MAKING OF THE COUPLES

Miss Atchaneeporn Nin-Aroon

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

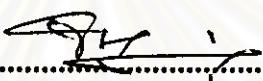
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

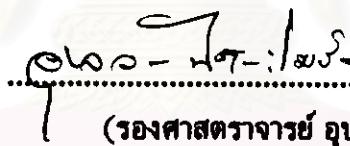
ISBN 974-334-915-4

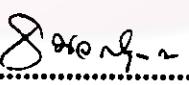
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว และการตัดสินใจในครอบครัว
ของคู่สามีภรรยา
โดย นางสาวอัชฎีภรณ์ นิลอรุณ
ภาควิชา การประชุมสัมมนา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ยนวติ บุญลือ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

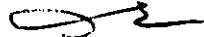

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ยุ่น พล รอตคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนาเมธิต)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยนวติ บุญลือ)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พัชณี เชยจารย์)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

อัชณีกร นิลธุณ : การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว และการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา (MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION AND FAMILY DECISION MAKING OF THE COUPLES) อ.ที่ปรึกษา : วศ.ดร.ชนวนดี บุญลือ, 159 หน้า. ISBN 974-334-915-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร รูปแบบการสื่อสาร และการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเป็นสามีและภาระภรุ่ง 200 คนใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล ประมาณผลตัวแปรคงคลุมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสําเร็จรูป SPSS นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และทดสอบค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาค่าสถิติแบบ t-test One way ANOVA และการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดรับข่าวสารของคู่สามีภรรยาโดยรวมจากสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้งแบบปิด แบบเปิด และแบบปล่อย โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด และระดับต่ำมาก กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย

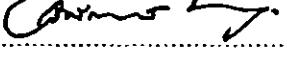
2. การเปิดรับข่าวสารที่ว่าไปของคู่สามีภรรยา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในครอบครัว โดยมีความสัมพันธ์กับสื่อบุคคลทุกประเภทในเชิงบวกและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำถึงต่ำมาก ข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภททวิภาคีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ส่วนสื่อมวลชนประเภทอื่นมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับการตัดสินใจในครอบครัวมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลทุกประเภท โดยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของคู่สามีภรรยาเป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำถึงต่ำมาก

3. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยาแบบปิดในระดับต่ำมาก แบบเปิดในระดับต่ำ และแบบปล่อยในระดับต่ำมาก

4. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารที่ว่าไป และข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวแตกต่างกันตามสถานภาพความเป็นสามีภรรยา ระยะเวลาในการสมรส และจำนวนคนในครอบครัว ลักษณะทางประชากร

5. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวต่างกันตามสถานภาพความเป็นสามีภรรยา อายุ ระยะเวลาการสมรสและระดับการศึกษา

6. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการตัดสินใจในครอบครัวต่างกันตามสถานภาพความเป็นสามีภรรยาและระดับการศึกษา

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ ลายมือชื่อนิสิต 
สาขาวิชา นิเทศศาสตรพัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 820-~
ปีการศึกษา 2542 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972463428 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

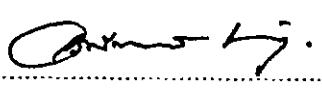
KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / FAMILY COMMUNICATION / DECISION MAKING / COUPLES

ATCHANEEPORN NIN-AROON : MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION
AND FAMILY DECISION MAKING OF THE COUPLES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
THANAWADEE BOONLUE, Ph.D. 159 pp. ISBN 974-334-915-4.

The objective of this research is to study media exposure, family communication and family decision making of the couples in Bangkok. Questionnaire was used to collect data from 200 husbands and 200 wives (400 subjects in total) which were randomly selected. Percentage, means, t-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and One way ANOVA were used to analyze data through SPSS/PC Computer program.

Findings :

1. Information exposure of the couples through both interpersonal contact and mass media was positively correlated with communication patterns in closed family system, open family system, and random family system. The correlation is small in closed family system, moderate in open system and very small in random family system.
2. Exposure to general information and family matters of the couples was positively correlated with family decision making. The correlation with all types of interpersonal media was relatively small. Exposure to radio was not related to family decision making. The correlation of all types of mass media with the couples decision making was small to very small.
3. Types of family communication were positively correlated with family decision making. However, the correlation is very small in the closed family system, and random family system, and small in open family system.
4. The couples with demographic differences in marital status, duration of marriage, number of family members were different in exposure to general information and family matters.
5. The couples with demographic differences in terms of marital status, age, marriage duration, and education background are different in types of family communication.
6. The couples with demographic differences in terms of marital status and education background had different decision making concerning family matters.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ ลายมือชื่อนักศึกษา 
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Jhanawadee Boonlue
ปีการศึกษา 2542 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

**วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุน
จากบุคคลหลายท่านดังต่อไปนี้**

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้ให้แนวคิด กำลังใจ คำแนะนำ และคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณารวบแก่ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รวมทั้งความกรุณาของ รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒโน้มสิต ผู้ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พัชนี เชยจรวรยา และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการเขียนเรียง และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี่

ขอขอบคุณ คุณจินتنا เหนือเก้าะหวาน คุณพรรัก อินทามะ คุณไฟเราะ พุ่มน้ำ คุณทักษนิย พึงแพง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แนะนำในการรวบรวมจัดทำข้อมูลและจัดพิมพ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้มอบมิตรภาพให้กำลังใจ คำปรึกษา ตลอดจนความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอในทุกด้านแก่ผู้วิจัย จนผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาได้

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้ให้ชีวิต สอนให้เรียนรู้ และให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนขอบคุณพี่สาวและน้องชายที่ให้กำลังใจสนับสนุนผู้วิจัย จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและอีกประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในหัวข้อเดียวกันนี้บ้างตามสมควร ผู้วิจัยขออ้อมรับข้อบกพร่อง และความผิดพลาดทั้งปวงในงานวิจัยฉบับนี้ไว้ และขออภัยมา ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัชณีภรณ์ นิลอรุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๒
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๔
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ค่าตามในการวิจัย.....	6
สมมตฐานของการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทฤษฎีทางด้านการสื่อสาร.....	12
ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.....	13
บทบาทของสื่อมวลชนต่อสังคม.....	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล.....	13
คุณลักษณะของสื่อมวลชน.....	14
ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล.....	16
ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล.....	17
ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	19
ทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	20
การเลือกสรรในการรับสาร.....	20
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	23
ความหมายของการตัดสินใจ.....	23
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และการสื่อสารในครอบครัว.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารระหว่างสามีภรรยา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ “การเปิดรับข่าวสาร”	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ “การตัดสินใจ”.....	33
งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารในครอบครัว.....	34
 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	 37
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	37
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย.....	37
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การทดสอบเครื่องมือ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร.....	42
การประมวลผลข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	45
 4 ผลการวิจัย.....	 46
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	67
ตอนที่ 2 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุमาน.....	79
 5 สุปอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	 110
สรุปผลการวิจัย.....	111
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา	111
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน	114
การอภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	140
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้วิจัย.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและอายุของ กลุ่มตัวอย่างและคู่สมรส	47
2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการสมรส ถึงปัจจุบัน จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว	48
3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	49
4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	50
5 แสดงรายได้โดยรวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง คู่สมรส และสมาชิก คู่สมรสและสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	51
6 แสดงรายได้โดยรวมต่อเดือนของสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	52
7 แสดงผู้ที่ออกเงินเพื่อใช้จ่ายในครอบครัวมากที่สุด	52
8 แสดงผู้ที่เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน	53
9 แสดงเหตุผลที่ขอใบายว่าใครเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน เรียงตามลำดับความคิดเห็น แสดงอันดับของผู้ที่เป็นหลักในการหาเลี้ยง	53
10 แสดงหัตศนคติที่มีต่อนบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน	54
11 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของบิดามารดาของคู่สามีภรรยา	54
12 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของบิดามารดาของคู่สมรส	55
13 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง	55
14 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวังและค่าเฉลี่ย ของความคาดหวังที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัว	56
15 ร้อยละและอันดับที่ของความสนใจในข่าวสารประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว	58
16 ร้อยละการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคู่สมรสใน 1 สัปดาห์	59
17 แสดงอันดับและร้อยละของประเด็นข่าวสารที่คู่สมรสเลือกสนใจ	59
18 แสดงอันดับจำนวนร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามวัฒนธรรมสหัสเรศใน การเปิดรับ ข่าวสารของคู่สามีภรรยา	60
19 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	61
20 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อบุคคล จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	62
21 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัว จากสื่อมวลชน จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	63
22 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัว จากสื่อบุคคล จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	แสดงจำนวนและร้อยละโดยรวมของคู่สามีภรรยา จำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด แบบเปิด และแบบปล่อย	65
24	แสดงจำนวนและร้อยละโดยรวมของคู่สามีภรรยา จำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	65
25	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากรของคู่สามีภรรยา	66
26	แสดงจำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด จำแนกตามความดี	70
27	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด จำแนกตามความดี	72
28	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย จำแนกตามความดี	74
29	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจในครอบครัว จำแนกตามความดี	76
30	แสดงอันดับและร้อยละของเหตุผลที่ทำให้สามีภรรยามีบทบาทหลักเกี่ยวกับการตัดสินใจในครอบครัว	78
31	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับช่วงสารทั่วไป กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	79
32	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับช่วงสารเกี่ยวกับครอบครัว กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	81
33	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับช่วงสารทั่วไปกับการตัดสินใจ ในครอบครัวของสามีภรรยา	83
34	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับช่วงสารเกี่ยวกับครอบครัว กับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา	86
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว กับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา	89
36	การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว แบบปิด แบบเปิด แบบปล่อย กับการตัดสินใจ	90
37	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเปิดรับช่วงสารทั่วไปกับลักษณะทางประชากรของสามีภรรยา ด้านสถานภาพของสามีภรรยาของผู้ตอบแบบสอบถาม	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับลักษณะทางประชากร	92
39 การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับลักษณะทางประชากรของสามีภรรยาที่ต่างกัน	95
40 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิดแบบเปิด แบบปล่อย กับลักษณะทางประชากรของคู่สามีภรรยา ด้านสถานภาพความเป็นสามีภรรยา	98
41 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด กับคุณลักษณะทางประชากร	99
42 การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว แบบเปิด กับคุณลักษณะทางประชากร	102
43 การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว แบบปล่อย กับคุณลักษณะทางประชากร	105
44 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในครอบครัว กับลักษณะทางประชากร ด้านสถานภาพ	107
45 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในครอบครัว กับลักษณะทางประชากร	110

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย